

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ
ΛΑΤΙΝΟΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ
ΧΩΡΟΥ (13ος - 18ος αι.)

Ενότητα #1: Η Δ΄ Σταυροφορία και η άλωση της
Κωνσταντινούπολης από τους Λατίνους
Γεγονότα

Νικόλαος Καραπιδάκης
Τμήμα Ιστορίας

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η Δ΄ Σταυροφορία και η άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Λατίνους

1198 : εκλέγεται πάπας ο Ιννοκέντιος ο Γ΄

1201 : αρχίζει να οργανώνεται η Δ΄ Σταυροφορία από τον Ιννοκέντιο τον Γ΄

Βασικοί συντελεστές της ήταν ο κόμης της Φλάνδρας Βαλδουίνος, ο κόμης του Σεν Πολ Ερρίκος, ο κόμης της Καμπανίας Θεομπάλντος (Τιμπώ), ο Γοδεφρίγος Βιλεαρδουΐνος, ο Βονιφάτιος ο Μομφερατικός.

1202, Ιούνιος : ο στρατός των Σταυροφόρων συγκεντρώνεται στη Βενετία

1202, Νοέμβριος : Οι Σταυροφόροι καταλαμβάνουν την πόλη της Ζάρας στη Δαλματία, που τότε ανήκε στον βασιλιά της Ουγγαρίας, ώστε να πληρώσουν τα ναύλα τους στου Βενετούς. Δόγης της Βενετίας ήταν ο Ερρίκος Δάνδολος.

1203, 25 Απριλίου : Εμφανίζεται στην πόλη της Ζάρας ο Αλέξιος Άγγελος (ο μετέπειτα αυτοκράτορας Αλέξιος ο Δ΄), γιός του βυζαντινού αυτοκράτορα Ισαακίου του Β΄ που είχε φυλακιστεί. Ο Αλέξιος ζήτησε βοήθεια από τους Σταυροφόρους για να αποκτήσει τον θρόνο του. Υποσχέθηκε μεγάλα ποσά ως αποζημίωση, καθώς και τη βοήθειά του ώστε να συνεχιστεί ο πόλεμός τους εναντίον των Μουσουλμάνων.

Οι Σταυροφόροι φεύγουν από τη Ζάρα στο Δυρράχιο και στην Κέρκυρα, όπου επισημοποιούνται με συνθήκη οι αποφάσεις της συνεργασίας τους με τον Αλέξιο Άγγελο.

1203, 24 Μαΐου : Οι Σταυροφόροι φεύγουν από την Κέρκυρα για την Κωνσταντινούπολη. Η διαδρομή του τους φέρνει να περάσουν από το Ταΐναρο, την Εύβοια, την Άνδρο, και την Άβυδο (Δαρδανέλλια).

1203, 23 Ιουνίου : Φθάνουν στον Άγιο Στέφανο, στη Χαλκηδόνα, τη Χρυσόπολη. Οι διαθέσεις των Βυζαντινών είναι εχθρικές. Οι Σταυροφόροι προσπαθούν να ξεσηκώσουν τους πληθυσμούς εναντίον του αυτοκράτορα Αλέξιου του Γ΄.

1203, 6 Ιουλίου : Οι Σταυροφόροι απορρίπτουν τις προτάσεις του Αλεξίου του Γ΄ και καταλαμβάνουν την περιοχή του Γαλατά. Κόβουν την αλυσίδα που έκλεινε τον Κεράτιο κόλπο. Αρχίζουν την πολιορκία της Κωνσταντινούπολης. Στρατοπεδεύουν μπροστά στο Βόρειο τμήμα των τειχών, κοντά στις Βλαχέρνες.

1203, 17 Ιουλίου : Γενική επίθεση των Σταυροφόρων. Αποτυγχάνει εξαιτίας της αντίστασης της αυτοκρατορικής φρουράς, που απάρτιζαν οι Βαράγγοι. Οι Βενετοί καταλαμβάνουν, ωστόσο, ένα μέρος του τείχους και 25 πύργους, από την πλευρά του Κεράτιου κόλπου. Προσπάθεια αντεπίθεσης του Αλέξιου του Γ΄.

1203, νύκτα της 17^{ης} προς 18^η Ιουλίου : Ο αυτοκράτορας Αλέξιος ο Γ΄ εγκαταλείπει την πόλη παίρνοντας μαζί του τους αυτοκρατορικούς θησαυρούς. Κατευθύνεται στη Θράκη.

1203, 18 Ιουλίου : Αποφυλακίζεται ο Ισάκιος ο Β΄ (πατέρας του Αλέξιου). Ο πόλεμος σταματά. Οι Σταυροφόροι και οι Ενετοί παραμένουν έξω από τα τείχη. Φυλακίζονται οι συγγενείς του αυτοκράτορα Αλεξίου του Γ΄.

1203, 1^η Αυγούστου : Ο Αλέξιος ο Δ΄ στέφεται αυτοκράτορας. Καταδιώκει τον θείο του στη Θράκη. Φθάνει ως την Αδριανούπολη.

1203, Αύγουστος : Στην Κωνσταντινούπολη ξεσπά μια σύγκρουση μεταξύ των κατοίκων της από το ένα μέρος, των Ενετών και Πιζανών από το άλλο. Οι ξένοι βάζουν φωτιές που καταλήγουν σε μεγάλη πυρκαγιά.

1203, Νοέμβριος : Ο αυτοκράτορας Αλέξιος ο Δ΄ επιστρέφει στην Κωνσταντινούπολη. Η αυτοκρατορία βρίσκεται σε κατάσταση εμφυλίου πολέμου εξαιτίας του διχασμού των δύο αυτοκρατορικών αρχών. Οι Σταυροφόροι τον πιέζουν τον Αλέξιο τον Δ΄ να αποδόσει αυτά που έχει υποσχεθεί. Ζητά μια παράταση μέχρι τον Μάρτιο. Οι Σταυροφόροι λεηλατούν τα προάστια της Κωνσταντινούπολης και τις ακτές της Προποντίδας.

1203 τέλος – αρχές του 1204 : Ο Αλέξιος ο Γ΄ είχε φύγει από την Κωνσταντινούπολη, περάσει από την Αδριανούπολη και καταλήξει στην Μοσυνόπολη. Η Θράκη και η Μακεδονία είχαν παραμείνει πιστές στην εξουσία του. Λίγες μέρες μετά την έξοδο του Αλέξιου, φεύγει από την Κωνσταντινούπολη και ο γαμπρός του Θεόδωρος Λάσκαρης και περνά με την οικογένειά του στη Μικρά Ασία. Η πόλη της Νίκαιας αρνείται, αρχικώς, την είσοδό του. Τον αναγνωρίζει όμως ως ηγεμόνα η Προύσα και μετά από καιρό και με την βοήθεια των Τούρκων του Ικονίου, αναγνωρίζεται ως στρατηγός της ΒΔ Μικράς Ασίας.

1204, 1^η προς 2^η Ιανουαρίου : Οι Βυζαντινοί προσπαθούν, ανεπιτυχώς, να πυρπολήσουν τον σταυροφορικό στόλο. Ξεσπούν ταραχές στην Κωνσταντινούπολη.

1204, 25 Ιανουαρίου : ο όχλος ζητά να αντικατασταθεί ο αυτοκράτορας. Η Σύγκλητος και οι αρχιερείς αρνούνται αλλά το πλήθος ανακηρύσσει αυτοκράτορα,

παρά τη θέλησή του, τον νεαρό Νικόλαο Καναβό. Ο Αυτοκράτορας ζητά τη βοήθεια των Σταυροφόρων. Προτείνει να τους παραδώσει το παλάτι των Βλαχερνών.

1204, 28-29 Ιανουαρίου : Η ενέργειά του προκαλεί την πτώση του. Ο συγγενής του, Αλέξιος Ε΄ ο Μούρτζουφλος τον συνέλαβε, τον φυλάκισε, και φρόντισε να τον εκτέλει αργότερα (8 Φεβρουαρίου). Ο Μούρτζουφλος εκτέλεσε και τον Νικόλαο Καναβό. Ο Ισαάκιος ο Β΄ είχε πεθάνει λίγο νωρίτερα. Ο Μούρτζουφλος προσπαθεί να οργανώσει την άμυνα της πόλης. Οι Σταυροφόροι αμφισβητούν την νομιμότητα των ενεργειών του, ως συνέπεια της δολοφονίας του Αλέξιου του Δ΄.

1204 Μάρτιος : οι Σταυροφόροι υπογράφουν μεταξύ τους συνθήκη που καθόριζε τι θα γινόταν μετά τη νίκη τους και προέβλεπε τη διανομή, μεταξύ τους, της αυτοκρατορίας.

1204 9 Απριλίου, πρωί : μεγάλη επίθεση των Σταυροφόρων από τη πλευρά της θάλασσας. Αποκρούεται.

1204, 12 Απριλίου : Νέα επίθεση από την πλευρά του Κεράτιου κόλπου. Το απόγευμα καταλαμβάνονται δυο πύργοι και δημιουργείται ένα άνοιγμα στο τείχος. Καταλαμβάνονται τρεις πύλες και εισχωρούν τα σταυροφορικά στρατεύματα. Καταλαμβάνεται η πλευρά της πόλης που βρίσκεται προς τον Κεράτιο κόλπο. Η πόλη πυρπολείται. Ο Αλέξιος ο Ε΄ ο Μούρτζουφλος και πολλοί ευγενείς φεύγουν προς τη Θράκη.

1204, 13 Απριλίου : Οι Σταυροφόροι διεισδύουν στην πόλη. Τους προϋπαντούν ιερείς, που φέρουν ιερές εικόνες και σταυρούς και δηλώνουν υποταγή. Οι αρχηγοί των Σταυροφόρων εγκαθίστανται στα αυτοκρατορικά παλάτια. Ξεκινούν οι λεηλασίες, οι φόνοι, οι βιασμοί, οι βεβηλώσεις και οι καταστροφές εκκλησιών και μοναστηριών.

1204, 9 Μαΐου : Ο Βαλδουίνος της Φλάνδρας στέφεται αυτοκράτορας, κατά τις συμφωνίες του Μαρτίου που είχαν προηγηθεί. Λατίνος πατριάρχης εκλέγεται ο Βενετός Θωμάς Μοροζίνης.